

© Route55 / Shutterstock.com

Οι διερευνητικές αποστολές της ΕΟΚΕ για την κατάσταση των προσφύγων από τη σκοπιά των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών

ΕΚΘΕΣΗ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ – ΕΛΛΑΔΑ
16-18 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015

Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

Έκθεση αποστολής – Ελλάδα, 16-18 Δεκεμβρίου 2015

Τον Δεκέμβριο του 2015 και τον Ιανουάριο του 2016, αντιπροσωπείες της ΕΟΚΕ επισκέφθηκαν έντεκα κράτη μέλη της ΕΕ προκειμένου να συναντήσουν οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών (ΟΚΠ) που υποστηρίζουν τους μετανάστες με σκοπό να εντοπιστούν τα προβλήματα, οι ανάγκες, οι αδυναμίες, οι επιτυχίες και οι βέλτιστες πρακτικές των διαφόρων φορέων στην τρέχουσα προσφυγική κρίση και με απώτερο στόχο τη συνεισφορά στη διαδικασία χάραξης πολιτικής της ΕΕ. Η αντιπροσωπεία στην Ελλάδα αποτελείτο από την κ. Ειρήνη Υβόννη Πάρη (Ελλάδα, Ομάδα Εργοδοτών), τον κ. Νίκο Επιστηθίου (Κύπρος, Ομάδα Εργαζομένων) και τον κ. Cristian Pirvulescu (Ρουμανία, Ομάδα Διαφόρων Δραστηριοτήτων). Ο κ. Jean-François Bence, Διευθυντής της Διεύθυνσης Γ, και η κ. Παναγιώτα Θεοδοροπούλου, Υπάλληλος Διοίκησης στο Ιδιωτικό Γραφείο του Προέδρου, συμμετείχαν στην εν λόγω αποστολή. Τα μέλη επισκέφθηκαν το νησί της Λέσβου (ελληνοτουρκικά σύνορα) και την περιοχή της Ειδομένης (σύνορα Ελλάδας-ΠΓΔΜ).

1η ημέρα της αποστολής – Λέσβος – 16 Δεκεμβρίου

Συνάντηση στη Μυτιλήνη με την τοπική ΜΚΟ «Ηλιαχτίδα»

Η «ΗΛΙΑΧΤΙΔΑ» είναι μια ΜΚΟ η οποία ανήκει στο ευρύτερο δίκτυο «Το χωριό του "Όλοι μαζί"» για την πάλη ενάντια στον αποκλεισμό των ευπαθών ομάδων μέσω της παροχής συμβουλών και της δημιουργίας ευκαιριών απασχόλησης. Τα μέλη πληροφορήθηκαν ότι, λόγω των αυξημένων τουρκικών ελέγχων για διακινητές στη Σμύρνη, οι μετανάστες απλώς εισέρχονταν στο νησί από την άλλη του πλευρά. Το δίκτυο πολιτών «Το χωριό του "Όλοι μαζί"» αποφάσισε να χρησιμοποιήσει την κατασκήνωση νέων του ΠΚΠΑ για τη φιλοξενία μεταναστών. Από το καλοκαίρι του 2013, το ΠΚΠΑ έχει καταστεί ένα πραγματικά αυτοδιοικούμενο κέντρο το οποίο παρέχει στέγη, τροφή και βασική ιατρική περίθαλψη σε ευάλωτους μακροχρόνιους πρόσφυγες. Από το 2015, η τεράστια εισροή προσφύγων (χιλιάδες ανά ημέρα) παρακίνησε πολλές οργανώσεις να έλθουν στη Λέσβο, μερικές εκ των οποίων με σημαντικό προϋπολογισμό, που ανταγωνίζονται μεταξύ τους για δημοσιότητα και πρόσβαση σε χρηματοδοτικούς πόρους. Επί του παρόντος, αν και πραγματοποιούνται αρκετές καθημερινές συνεδριάσεις συντονισμού από την UNHCR, επικρατεί έλλειψη συντονισμού. Τα επείγοντα ιατρικά περιστατικά παραπέμπονται στο νοσοκομείο, όμως λόγω της κρίσης δεν υπάρχουν κάποιες ειδικότητες τις οποίες προσπαθούν απεγνωσμένα να καλύψουν οι Γιατροί χωρίς Σύνορα (ΓΧΣ).

Συνάντηση στη Μυτιλήνη με τη διεθνή ΜΚΟ ProAsyl και εκπροσώπους του δικτύου «Το χωριό του "Όλοι μαζί"»

Η ProAsyl είναι μια ΜΚΟ παρακολούθησης με έδρα τη Γερμανία που διαθέτει εκπρόσωπο σε μόνιμη βάση στη Λέσβο από το καλοκαίρι του 2015. «Το χωριό του "Όλοι μαζί"» είναι οργάνωση η οποία προάγει τη διάδοση ατομικών και συλλογικών πρωτοβουλιών που σχετίζονται με την υγεία, τη διατροφή, την ανταλλακτική οικονομία, τη στήριξη των μεταναστών, την εκπαίδευση, το περιβάλλον και πολλά άλλα. Δικηγόρος της ProAsyl ανέφερε ότι χάρη στο «Πρόγραμμα Στήριξης Προσφύγων του Αιγαίου», η ProAsyl είναι σε θέση επίσης να επισημαίνει παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στα σημεία διέλευσης των συνόρων, να προσφέρει υποστήριξη σε περιπτώσεις σοβαρών ιατρικών προβλημάτων και να παρέχει νομικές πληροφορίες στους πλέον ευάλωτους. Σημείο επαφής της ProAsyl για τα ευάλωτα άτομα είναι ένας κοινωνικός επιστήμονας. Η οργάνωση προσπαθεί να

φέρει σε επαφή θύματα ναυαγίων με ΜΚΟ που μπορούν να τα βοηθήσουν. Συνεργάζεται συχνά με τουρκικά δίκτυα για τον εντοπισμό θυμάτων τέτοιου είδους ατυχημάτων. Υπάρχουν διαθέσιμοι γιατροί από πολλές ΜΚΟ, αλλά δεν υφίσταται ειδικό ιατρικό κέντρο για τους πρόσφυγες.

Όλοι οι αιτούντες άσυλο/μετανάστες ανέφεραν ότι υπάρχει σημαντική επικάλυψη στις δραστηριότητες των διαφόρων οργανώσεων, γεγονός το οποίο οδηγεί είτε σε σπατάλη ανθρώπινων και υλικών πόρων (π.χ. περισσότερες από μία οργανώσεις ετοιμάζουν ταυτόχρονα φαγητό για την ίδια ομάδα ανθρώπων) είτε σε ανεπάρκειες και έλλειψη σαφήνειας σχετικά με το ποιος κάνει τι (δωρεάν σκηνές στο Καρά Τεπέ διατίθενται μόνο σε Σύριους). Κάποια αντικείμενα χρησιμοποιούνται μερικές φορές λανθασμένα, όπως συμβαίνει με τις κουβέρτες που διανέμονται από τη UNICEF. Εάν οι μετανάστες δεν έπρεπε να περιμένουν επί ώρες στη βροχή, οι κουβέρτες δεν θα βρέχονταν και δεν θα ήταν άχρηστες.

Η κατασκήνωση του ΠΙΚΠΑ λειτουργεί επί τρία έτη χωρίς πόρους, ενώ σήμερα χρησιμοποιεί δωρεές για τη βελτίωση της υποδομής, όπως π.χ. για πιο σταθερές σκηνές. Το ΠΙΚΠΑ εξακολουθεί να προσφέρει τις καλύτερες δυνατές συνθήκες στέγασης στο νησί, ενώ εξακολουθεί να παρέχει τροφή σε πρόσφυγες και μετανάστες, συμπεριλαμβανομένων και όσων ζουν στο κέντρο υποδοχής στη Μόρια. Οι αιτούντες άσυλο/μετανάστες συμπεριλαμβάνονται την άποψη ότι η επιβολή αυστηρότερων ελέγχων στην Τουρκία θα οδηγήσει σε περισσότερες επαναπροωθήσεις και, επομένως, σε περισσότερες απώλειες ανθρώπινων ζωών στη θάλασσα. Κατά τα λεγόμενά τους, οι εθελοντές εργάζονται ασταμάτητα για την προστασία των προσφύγων και των μεταναστών, ενώ οι δημόσιοι υπάλληλοι και οι επαγγελματίες ακολουθούν αυστηρά το ωράριο εργασίας τους.

Επισημάνθηκε ότι δεν δίδεται προτεραιότητα στα ευάλωτα άτομα κατά τη διαδικασία καταγραφής, τη δημιουργία προφίλ από τις εθνικές αρχές που λαμβάνει χώρα κατά την καταγραφή, την εξαιρετικά βραδεία καταγραφή και μετεγκατάσταση, την έλλειψη επαρκούς προσωπικού και πόρων για την καταγραφή, το γεγονός ότι οι ξένοι φορείς δεν επιτρέπεται να συμβάλλουν στη λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων από τους μετανάστες για λόγους εθνικής ασφάλειας, καθώς και το γεγονός ότι οι αξιωματούχοι του FRONTEX εργάζονται μόνο μέχρι τις 3 μ.μ. Δεν παρέχεται ειδική φροντίδα σε θύματα βασανιστηρίων και εγκύους. Αναφέρθηκε επίσης ότι κρατούνται ασυνόδευτοι ανήλικοι ενώ περιμένουν να μεταφερθούν σε κάποιο κέντρο υποδοχής ανηλίκων, ότι οι ειδικές αστυνομικές δυνάμεις καταστολής χρησιμοποιούν δακρυγόνα και βία, ότι παρατηρούνται φαινόμενα δωροδοκίας προκειμένου μετανάστες να καταγραφούν νωρίτερα, υψηλές τιμές για να ταξιδέψουν στην Αθήνα ή να φορτίσουν τα κινητά τους τηλέφωνα. Προτάθηκε ο επί μονίμου βάσεως διορισμός συντονιστή, ο οποίος θα πρέπει να γνωρίζει τόσο τις τοπικές ιδιαιτερότητες όσο και τα προβλήματα των προσφύγων επί μονίμου βάσεως, και η λειτουργία επιχειρησιακού κέντρου 24 ώρες το 24ωρο για την κατανομή των αρμοδιοτήτων και την ανταπόκριση σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης. Υπογραμμίστηκε επίσης η ανάγκη επάνδρωσης των νοσοκομείων με περισσότερους γιατρούς.

2η ημέρα της αποστολής – Λέσβος – 17 Δεκεμβρίου

Επίσκεψη στον προσφυγικό καταυλισμό του ΠΙΚΠΑ

Στο ΠΙΚΠΑ, πολλές από τις σκηνές του καταυλισμού είναι κατασκευασμένες από πλαστικό που προέρχεται από τις βάρκες οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν για να έρθουν οι πρόσφυγες και οι μετανάστες στην Ελλάδα. Τα μέλη είχαν την ευκαιρία να συζητήσουν με έναν Σύριο ο οποίος

αναγνωρίστηκε πρόσφατα ως πρόσφυγας και ζούσε παλαιότερα στον καταυλισμό, καθώς και με μια οικογένεια Σύριων οι οποίοι περίμεναν να καταγραφούν.

Επίσκεψη στο κέντρο πρώτης υποδοχής (hotspot) της Μόριας

Σε αυτό το κέντρο πρώτης υποδοχής οι πρόσφυγες και οι μετανάστες καταγράφονται και μπορούν να υποβάλουν αίτηση για άσυλο και μετεγκατάσταση. Το κέντρο πρώτης υποδοχής της Μόριας χωρίζεται σε δύο τομείς. Ο ένας τομέας αφορά τους αιτούντες που αποτελούν εκ πρώτης όψεως πρόσφυγες σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της UNHCR (άτομα από τη Συρία, την Ερυθραία, την Κεντροαφρικανική Δημοκρατία, την Υεμένη κτλ.) και ο άλλος όσους δεν πληρούν το ανωτέρω κριτήριο (Αφγανοί, Ιρανοί, Μαροκινοί κτλ.). Ο νεοδιορισθείς διευθυντής του καταυλισμού, κ. Κούρτης, από το υπουργείο Εσωτερικών, καλωσόρισε τα μέλη και τους εξήγησε ότι η εκτίμηση της εθνικότητας και η συγκέντρωση ενημερωτικών στοιχείων διενεργούνται από τον Frontex. Έδειξε στα μέλη τις εγκαταστάσεις για τη λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων. Ένας αστυνομικός που είχε υπηρεσία στο κέντρο εξήγησε στα μέλη ότι ο άλλος τομέας, όπου καταγράφονται οι υπόλοιπες εθνικότητες, κινείται με πιο αργούς ρυθμούς λόγω του μεγάλου αριθμού νεοαφιχθέντων και του γεγονότος ότι ο Frontex δεν παρέχει υπηρεσίες εκεί, όπως στον πρώτο τομέα. Στη Μόρια, υπήρχαν πολλά άτομα τα οποία κοιμούνταν σε σκηνές κάτω από τις ελιές περιμένοντας σε ουρές για να καταγραφούν. Έξω από τον καταυλισμό υπήρχαν πάγκοι όπου οι πρόσφυγες και οι μετανάστες καλούνταν να πληρώσουν για να φορτίσουν τα κινητά τους, καθώς και καντίνες και κιόσκια. Υπήρχαν ενημερωτικές πινακίδες σε πολλές γλώσσες με στοιχεία σχετικά με την τοποθεσία και τα σημεία όπου πραγματοποιούνται όλες οι διαδικασίες.

Συνάντηση στη Μόρια με την ελληνική ΜΚΟ Praksis και με εκπρόσωπο της ΜΚΟ Save the Children

Συνεργάτες της Praksis ανέφεραν ότι οι δύο οργανώσεις εργάζονται μαζί με αντικείμενο ένα κοινό σχέδιο επείγουσας παρέμβασης για τους ασυνόδευτους ανηλίκους, το οποίο συνδυάζει την προστασία και την καλύτερη ενσωμάτωση των παιδιών στην Ελλάδα. Έδειξαν στα μέλη τις εγκαταστάσεις στον καταυλισμό της Μόριας όπου κρατούνται ασυνόδευτα παιδιά για αρκετές εβδομάδες έως ότου μεταφερθούν σε κέντρο υποδοχής και ανέφεραν ότι έρχονται για να κρατήσουν συντροφιά στα παιδιά κατά τη διάρκεια του Σαββατοκύριακου. Η Praksis ενοικιάζει έναν χώρο στην πόλη της Μυτιλήνης όπου μπορούν να φιλοξενηθούν έως και 6 παιδιά, οι πιο ευάλωτες περιπτώσεις. Και οι δύο ΜΚΟ ανέφεραν ότι έχουν ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς και ότι προσπαθούν να διερευνήσουν την οικογενειακή κατάσταση κάθε παιδιού, να εντοπίσουν τις ρίζες του, τους οικογενειακούς του δεσμούς σε άλλα κράτη μέλη κτλ. Δυστυχώς, λόγω της μεγάλης διάρκειας της διαδικασίας μετεγκατάστασης, τα παιδιά τις περισσότερες φορές δεν επιλέγουν τη λύση της επανένωσης με συγγενείς που διαμένουν νόμιμα σε άλλα κράτη της ΕΕ. Εξήγησαν επίσης στα μέλη ότι τα κριτήρια βάσει των οποίων καθορίζεται ποιοι είναι πιθανοί πρόσφυγες και ποιοι όχι είναι αυθαίρετα και δεν θα έπρεπε να βασίζονται αποκλειστικά στη χώρα καταγωγής του ατόμου. Αυτό οδηγεί σε διακρίσεις που επηρεάζουν πολλά παιδιά τα οποία αποκλείονται από τη διαδικασία μετεγκατάστασης.

Συνάντηση στη Μόρια με εκπρόσωπο της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO) και με εκπροσώπους της Ελληνικής Υπηρεσίας Ασύλου

Στην Ελλάδα ο ρόλος της EASO επικεντρώνεται στην παροχή πληροφοριών σχετικά με τις διαδικασίες παροχής ασύλου και μετεγκατάστασης, τον εντοπισμό πλαστών εγγράφων κατά τη διάρκεια της διαδικασίας καταγραφής, την αντιστοίχιση των αιτούντων με το πιο κατάλληλο κράτος μέλος μετεγκατάστασης και την προετοιμασία της μεταφοράς τους. Η εκπρόσωπος εξήγησε ότι ο αριθμός των ατόμων που υποβάλλουν αίτηση για μετεγκατάσταση εξακολουθεί να είναι πολύ χαμηλός. Προσδιόρισε 3 βαθύτερα αίτια, τα οποία είναι τα εξής: 1) ο αριθμός των θέσεων μετεγκατάστασης που παρέχουν τα κράτη μέλη παραμένει εξαιρετικά χαμηλός· 2) οι πρόσφυγες φοβούνται ότι ενδέχεται να καταλήξουν σε κάποια χώρα όπου δεν θα είναι σε θέση να επιβιώσουν ή όπου δεν έχουν επαρκείς δεσμούς (οικογένεια, γλώσσα, κοινωνικό δίκτυο), δεδομένου ότι δεν ικανοποιείται πάντοτε η προτίμησή τους· 3) η μετεγκατάσταση περιορίζεται σε άτομα από έναν συγκεκριμένο κατάλογο χωρών καταγωγής. Αναφέρθηκε επίσης ότι χρειάζεται χρόνος μέχρι να ανταποκριθούν οι εκάστοτε χώρες, με αποτέλεσμα πολλοί πρόσφυγες και μετανάστες να εξαντλούνται και να θέλουν να προχωρήσουν πιο πέρα. Εκπρόσωποι της Ελληνικής Υπηρεσίας Ασύλου επεσήμαναν ότι καθώς οι αστυνομικοί έλαβαν πρόσφατα εντολή να συλλαμβάνουν τα άτομα που προέρχονται από το Μαρόκο, την Τυνησία και την Αλγερία χωρίς όμως να έχουν διαθέσιμα κρατητήρια για αυτούς, τα εν λόγω άτομα εξακολουθούν να μην έχουν καταγραφεί και να μην μπορούν να εγκαταλείψουν τη Λέσβο. Στον φράχτη του κέντρου υποδοχής υπήρχε πινακίδα που έλεγε ότι αυτές οι τρεις εθνικότητες αποκλείονται από τις υπηρεσίες κράτησης ακτοπλοϊκού εισιτηρίου.

Επίσκεψη στον καταυλισμό του Καρά Τεπέ

Το Καρά Τεπέ είναι ένας προσφυγικός καταυλισμός που αλλάζει διαρκώς λειτουργία. Όταν επισκέφθηκαν τον καταυλισμό, ο διευθυντής κ. Σταύρος Μυρογιάννης, από τον Δήμο Μυτιλήνης, εξήγησε στα μέλη της ΕΟΚΕ ότι ο εν λόγω καταυλισμός φιλοξενεί μόνο Σύριους πρόσφυγες και μετανάστες και ότι δεν χρησιμοποιείται πλέον ως κέντρο καταγραφής.

Συνάντηση στο Δημαρχείο Μυτιλήνης με τον Αντιδήμαρχο

Εκλεγμένος το 2014, ο Αντιδήμαρχος είναι υπεύθυνος για τις εθελοντικές οργανώσεις, τη νεολαία και τη στήριξη των πολιτών. Εκπρόσωπος του Δημάρχου Μυτιλήνης ήταν επίσης παρών κατά τη συνάντηση αυτή. Και οι δύο ανέφεραν ότι μέχρι σήμερα έχουν δαπανηθεί 2 εκατομμύρια ευρώ από τον Δήμο για την υποδοχή μεταναστών (καθαριότητα, υγεία, στέγη κτλ.). Επισήμαναν ότι χρειάζονται ναυαγосώστες και υπάλληλοι καταγραφής. Δήλωσαν επίσης ότι, αν και οι ΜΚΟ διεξάγουν εβδομαδιαίες συνεδριάσεις συντονισμού, φαίνεται να μην υπάρχει κεντρικός έλεγχος. Οι ΜΚΟ πρέπει να καταγράφονται και να ελέγχονται. Συνέστησαν η καταγραφή των μεταναστών να λαμβάνει χώρα πρωτίστως στην Τουρκία. Πρότειναν τη χρήση επιβατηγών/οχηματαγωγών πλοίων (ferry boats) από την ΕΕ για την ασφαλή μεταφορά προσφύγων από την Τουρκία στην Ελλάδα. Ανέφεραν ότι οι διακινητές χρησιμοποιούν πολύ συχνά ψεύτικα σωσίβια, με αποτέλεσμα να χάνονται ανθρώπινες ζωές τους. Ο Αντιδήμαρχος έχει συμμετάσχει ενεργά σε αποστολές διάσωσης και ανέφερε ότι είναι τρομερό θέαμα να βλέπεις παιδιά να κείτονται νεκρά.

Συνάντηση με εκπροσώπους της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες (UNHCR) στη Μυτιλήνη

Πέρυσι το καλοκαίρι, το γραφείο της UNHCR στην Ελλάδα έγινε διεθνές και έτσι επωφελείται από μεγαλύτερο προϋπολογισμό και έχει τη δυνατότητα να στέλνει αρκετούς διεθνείς αξιωματούχους σε περιοχές υψηλού κινδύνου στην Ελλάδα, συμπεριλαμβανομένης της Λέσβου. Ο υπεύθυνος συντονισμού της UNHCR στη Λέσβο ανέφερε ότι επί του παρόντος η Ύπατη Αρμοστεία συμπληρώνει τον συντονισμό που διενεργείται από το κράτος, ο οποίος χρήζει βελτίωσης. Η UNHCR δραστηριοποιείται για την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας και την ανάπτυξη ικανοτήτων στα κέντρα πρώτης υποδοχής. Περισσότερες υποδομές υπάρχουν στο βόρειο τμήμα του νησιού, όπου η UNHCR έχει θέσει σε εφαρμογή σύστημα λεωφορείων δυναμικότητας 1.000 ατόμων για τη μεταφορά τους από την ακτή στα κέντρα καταγραφής. Η Ύπατη Αρμοστεία παρέχει υποστήριξη για τη διάσωση ζωών και διαθέτει σκάφη διάσωσης τα οποία καθοδηγούν τους πρόσφυγες και τους μετανάστες σε ασφαλή σημεία αποβίβασης. Ο υπεύθυνος συντονισμού της UNHCR ανέφερε επίσης ότι δημιουργούνται θερμαινόμενοι χώροι στέγασης για τον χειμώνα. Έχει παρατηρηθεί ότι σήμερα τα σκάφη μετακινούνται νότια λόγω των περιπόλων. Οι εκπρόσωποι της UNCHR τάσσονται υπέρ της μετεγκατάστασης των κέντρων υποδοχής σε κάποιον χώρο όπου οι πρόσφυγες και οι μετανάστες θα μπορούν να μείνουν 1-2 ημέρες, ανεξαρτήτως του τόπου προέλευσής τους, ώστε να μπορούν να φιλοξενηθούν ακόμη και όταν οι καταυλισμοί της Μόριας και του Καρά Τεπέ είναι πλήρεις (σε έναν καταυλισμό χωρητικότητας 10.000-15.000 ατόμων). Σύμφωνα με μαρτυρίες προσφύγων και μεταναστών, οι έλεγχοι στην Τουρκία έχουν αυξηθεί. Εντούτοις, συνεχίζει να έρχεται κόσμος. Όσον αφορά τη μετεγκατάσταση, ο χρόνος επεξεργασίας και οι ελάχιστες δεσμεύσεις παρεμποδίζουν την όλη διαδικασία. Η UNHCR σκοπεύει να αυξήσει την παρουσία της στη Λέσβο ανοίγοντας γραφείο στο νησί.

Συνάντηση με εκπρόσωπο του Frontex στο λιμάνι της Μυτιλήνης

Τα μέλη της ΕΟΚΕ συναντήθηκαν με τον εκπρόσωπο του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για τη Διαχείριση της Επιχειρησιακής Συνεργασίας στα Εξωτερικά Σύνορα των Κρατών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Frontex) στο γραφείο του οργανισμού που βρίσκεται στο κύριο λιμάνι του νησιού, στη Μυτιλήνη. Ο εκπρόσωπος του Frontex υποστήριξε ότι ο οργανισμός δεν συμμετέχει ιδιαίτερα στον έλεγχο των συνόρων, ότι πρόκειται ουσιαστικά για τεράστια ανθρωπιστική επιχείρηση και ότι ο Frontex διαθέτει 4 σκάφη έρευνας και διάσωσης που προέρχονται από τη Σουηδία, την Πορτογαλία και τη Νορβηγία. Όταν ερωτήθηκε από τα μέλη εάν ο Frontex συμμετέχει σε επαναπροωθήσεις, ο εκπρόσωπός του ανέφερε ότι, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, είναι αδύνατο να σταλούν πίσω οι άνθρωποι αυτοί. Η ομάδα ενημερώθηκε ότι υπάρχουν 70 διεθνείς αξιωματούχοι του Frontex και 17 Έλληνες που εργάζονται στη Μόρια. Η συνεργασία τους με την ελληνική αστυνομία είναι καλή. Το προσωπικό του Frontex ξεκίνησε τη λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων από τους μετανάστες στα τέλη Οκτωβρίου, αλλά αντιμετώπισε δυσκολίες επειδή οι συσκευές Eurodac είναι στα ελληνικά. Έγινε μια σύντομη παρουσίαση της νέας επιχείρησης Ομάδων ταχείας επέμβασης στα σύνορα (RABIT) που δεν αναμένεται να έχει ιδίους πόρους, αλλά απλώς περισσότερο προσωπικό. Το προσωπικό του Frontex πιστεύει ότι, παρά τη σύλληψη ορισμένων διακινητών, οι μεταναστευτικές ροές δεν πρόκειται να σταματήσουν. Ο Frontex δεν είναι πεπεισμένος ότι η Ελλάδα αδυνατεί να προασπίσει τα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ.

Συνάντηση με εκπρόσωπο της Διεθνούς Επιτροπής Διάσωσης (IRC)

Η IRC έστειλε ομάδα έκτακτης ανάγκης στην οποία περιλαμβάνονται συντονιστές, τεχνικοί, γιατροί και εμπειρογνώμονες σε θέματα ύδρευσης και αποχέτευσης, καθώς και ειδικοί που εστιάζονται στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στις ειδικές ανάγκες των παιδιών σε περιόδους κρίσης, στην πρόληψη της σεξουαλικής βίας και στην παροχή βοήθειας στα θύματα βιασμού. Η ομάδα ενημερώθηκε ότι η IRC ετοιμάζει μόνιμο γραφείο στη Λέσβο και είναι η πρώτη φορά που συμβαίνει κάτι τέτοιο σε μια ανεπτυγμένη χώρα. Η IRC διαθέτει 26 γραφεία μετεγκατάστασης στις ΗΠΑ και τα κονδύλια για όλες τις δραστηριότητές της (καθαρισμός νερού, μεταφορά, προστασία) συγκεντρώνονται από εράνους. Επί του παρόντος, η IRC ετοιμάζεται να ανοίξει ένα δικό της νέο κέντρο διαμετακόμισης για τους πρόσφυγες στο βόρειο τμήμα του νησιού. Πιστεύεται ότι υπάρχουν προβλήματα συντονισμού στη Λέσβο. Οι συνθήκες αλλάζουν συχνά και με ταχύτατους ρυθμούς, η υλικοτεχνική υποστήριξη είναι χαώδης, οι άνθρωποι δεν ξέρουν τι να κάνουν ή πού να πάνε και υπάρχουν προβλήματα σε ανθρωπιστικό επίπεδο. Σύμφωνα με εκπρόσωπο της IRC, ένα από τα αναπάντητα ερωτήματα έχει να κάνει με το τι θα συμβεί σε όσους δεν θα χορηγηθεί άσυλο. Όλοι εστιάζουν στα κέντρα πρώτης υποδοχής, όμως οι Μαροκινοί, οι Αλγερινοί και οι Τυνήσιοι δεν καταγράφονται διότι στην περίπτωση αυτή θα έπρεπε να τεθούν υπό κράτηση και δεν υπάρχουν διαθέσιμα κρατητήρια.

3η ημέρα της αποστολής – Ειδομένη – 18 Δεκεμβρίου

Αφιξη στην Ειδομένη, συνάντηση με τους Εθελοντές Κιλικίς-Πρόσφυγες και μετανάστες Ειδομένης

Αυτή η τοπική ομάδα εθελοντών βοηθά πρόσφυγες και μετανάστες στη συγκεκριμένη περιοχή, καλύπτοντας τις βασικές τους ανάγκες με τη διανομή τροφίμων, νερού, βασικών προϊόντων υγιεινής και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Η ομάδα διαλύθηκε πρόσφατα επειδή μερικά μέλη της δεν συμφωνούσαν με την πολιτική απόφαση να επιτρέπεται η διέλευση των συνόρων προς την πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας (ΠΓΔΜ) σε τρεις μόνο εθνικότητες. Ένας από τους εθελοντές που παρέστησαν στη συνάντηση καταγόταν από τις Κάτω Χώρες και είχε καταφέρει να συγκεντρώσει 7 εμπορευματοκιβώτια με δωρεές στην πατρίδα του με μια απλή δημοσίευση στο Διαδίκτυο. Οι εθελοντές δήλωσαν ότι αναγκάστηκαν να βρουν γρήγορες λύσεις για την επίλυση του προβλήματος της λιμοκτονίας τόσο πολλών μεταναστών, της έκθεσής τους σε άσχημες καιρικές συνθήκες και της ανάγκης τους για ιατρική περίθαλψη. Οι εκπρόσωποι αυτής της ομάδας εθελοντών τόνισαν επίσης ότι, επί του παρόντος, τα σύνορα στην Ειδομένη μπορούν να τα διασχίσουν μόνο Σύριοι, Ιρακινοί και Αφγανοί, καθώς αποφασίστηκε από άλλα κράτη μέλη της ΕΕ (όπως η Αυστρία) ότι μόνον αυτές οι εθνικότητες θα γίνονται αποδεκτές. Σήμερα, καταφθάνουν συνεχώς λεωφορεία με μετανάστες στην Ειδομένη σε καθημερινή βάση, προερχόμενα από την Αθήνα και την Καβάλα. Τα λεωφορεία αναγκάζονται να σταθμεύουν μακριά από τον καταυλισμό, σε μέρη όπου δεν υπάρχουν υποδομές για τη στήριξη των ατόμων που αναμένουν να διέλθουν τα σύνορα. Η ακολουθούμενη άτυπη διαδικασία καθιστά τις υποδομές που εγκαταστάθηκαν στα σύνορα σχεδόν άχρηστες.

Οι μετανάστες προσεγγίζουν τα σύνορα και λαμβάνουν ανθρωπιστική βοήθεια από διάφορες ΜΚΟ καθώς οδεύουν προς τα σύνορα. Τα μέλη είδαν πρόσφυγες και μετανάστες να σχηματίζουν ουρές και να περιμένουν να δείξουν τα χαρτιά τους στους φρουρούς της ΠΓΔΜ, ελπίζοντας ότι θα καταφέρουν να περάσουν τα σύνορα. Μεταξύ τους υπήρχαν πολλά παιδιά. Οι φρουροί σταματούσαν πολύ συχνά

ορισμένα άτομα με το πρόσχημα ότι τα έγγραφα καταγραφής τους δεν ήταν γνήσια. Όσοι απορρίπτονταν δεν είχαν τη δυνατότητα να δώσουν εξηγήσεις. Η αστυνομία τους κατηθύνε αμέσως στα λεωφορεία για να επιστρέψουν στην Αθήνα.

Συνάντηση με τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ)

Η αντιπροσωπεία ενημερώθηκε ότι ο ΔΟΜ εγκαινίασε πρόσφατα ένα νέο σχέδιο για επιστροφές έκτακτης ανάγκης, με σκοπό να βοηθήσει τους μετανάστες που το επιθυμούν να επιστρέψουν οικειοθελώς και αξιοπρεπώς στη χώρα καταγωγής τους. Επισημάνθηκε ότι για τους μετανάστες που δεν κατορθώνουν να διασχίσουν τα σύνορα το Κράτος δεν διαθέτει καμία ολοκληρωμένη και ολιστική προσέγγιση. Ο αριθμός των ατόμων που επιλέγουν το σχέδιο επιστροφής είναι πολύ χαμηλός καθώς, όπως φαίνεται, είναι διατεθειμένα να προσπαθήσουν να βρουν άλλο τρόπο να διασχίσουν τα σύνορα προς τη Δυτική Ευρώπη, παρόλα τα εμπόδια.

Συνάντηση με εκπροσώπους της ΜΚΟ Praksis

Η Praksis απασχολεί εξειδικευμένους κοινωνικούς λειτουργούς για την επιτέλεση του έργου της στην Ειδομένη. Οι εκπρόσωποί της ανέφεραν ότι, εφόσον η αστυνομία δεν επιτρέπει στους πρόσφυγες και στους μετανάστες να παραμείνουν στον καταυλισμό και τους αναγκάζει να διέρχονται γρήγορα, οι πρόσφυγες δεν διαθέτουν αρκετό χρόνο για να λάβουν βοήθεια. Τα εφόδια ανθρωπιστικής βοήθειας που διανέμουν προέρχονται από τον Ερυθρό Σταυρό, την Κάριτας Ελλάς και άλλες ΜΚΟ.

Συνάντηση με την UNHCR

Οι εκπρόσωποι της UNHCR στην Ειδομένη εξήγησαν ότι οι πρόσφυγες που καταφέρνουν να διασχίσουν τα σύνορα πρέπει να περπατήσουν σχεδόν 500 μέτρα μέχρι να φτάσουν σε έναν καταυλισμό στην ΠΓΔΜ. Από εκεί, μπορούν να επιβιβαστούν σε λεωφορείο ή τρένο, υπό την προϋπόθεση ότι έχουν χρήματα, και να μεταβούν στη Σερβία όπου, αφού περπατήσουν 1 χλμ., φτάνουν σε έναν άλλο προσφυγικό καταυλισμό. Δεν είναι γνωστό ποιες επιλογές παρέχονται στους πρόσφυγες και στους μετανάστες μετά από αυτό το σημείο. Οι εκπρόσωποι της UNHCR έμαθαν ότι οι πρόσφυγες και οι μετανάστες που δεν καταφέρνουν να διασχίσουν τα σύνορα στην Ειδομένη προσπαθούν να τα διασχίσουν σε άλλα σημεία, όπως τα ελληνοβουλγαρικά ή τα ελληνοαλβανικά σύνορα, ή σε μια γεωγραφική περιοχή πλησίον της Ειδομένης, η οποία όμως βρίσκεται πιο κοντά στα βουνά όπου δεν υπάρχει φράχτης. Οι εκπρόσωποι της UNHCR πιστεύουν ότι οι έλεγχοι της εθνικότητας στα σύνορα δεν πληρούν τις κατευθυντήριες γραμμές της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ και ότι πρόκειται για πολιτική απόφαση η οποία δεν λαμβάνει υπόψη τον κίνδυνο ατομικής δίωξης.

Συνάντηση με εκπρόσωπο των Γιατρών Χωρίς Σύνορα (ΓΧΣ)

Στην Ειδομένη, οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα έστησαν προσφυγικό καταυλισμό για τους μετανάστες, ο οποίος αρχικά είχε χωρητικότητα 200 ατόμων αλλά έχει φιλοξενήσει μέχρι σήμερα χιλιάδες ανθρώπους. Επισημάνθηκε ότι ο καταυλισμός αυτός δημιουργήθηκε εν μέρει ως δημοτική ιδιοκτησία και εν μέρει ως ιδιωτική ιδιοκτησία. Οι αρχές ισχυρίζονται ότι η περιοχή αποτελεί στρατιωτική ζώνη και αρνούνται να τον αναγνωρίσουν ως προσφυγικό καταυλισμό, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να λάβει ηλεκτρική ενέργεια. Οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα εγκατέστησαν επίσης χημικές τουαλέτες και μεγάλες σκηνές για προστασία από το κρύο και τη βροχή. Ωστόσο, οι πρόσφυγες και οι μετανάστες

αναγκάζονται σήμερα να περάσουν μέσα από τον καταυλισμό πολύ γρήγορα, πράγμα το οποίο καθιστά τις σκηνές άχρηστες. Όταν οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα προσπάθησαν να ενοικιάσουν ένα κομμάτι γης, δέχθηκαν σκληρές επικρίσεις από τις αρχές.

Συνάντηση με εκπρόσωπο μιας ελληνικής ΜΚΟ, του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες και τους Μετανάστες

Δικηγόρος αυτής της ΜΚΟ που ειδικεύεται σε θέματα ασύλου και μετανάστευσης εντοπίζει τις πλέον ευάλωτες περιπτώσεις που δεν επιτρέπεται να διασχίσουν τα σύνορα και εξηγεί στις αρχές για ποιον λόγο θα πρέπει να επανεξετασθούν οι συγκεκριμένες περιπτώσεις. Για τα άτομα των οποίων τα νομικά έγγραφα θεωρούνται πλαστά, δεν υπάρχει σε κοντινή απόσταση δημόσια υπηρεσία όπου να μπορούν να απευθυνθούν για τη διευθέτηση του προβλήματός τους. Τα άτομα αυτά πρέπει να μεταβούν στην Αθήνα ή στη Θεσσαλονίκη και, τις περισσότερες φορές, στα σημεία εισόδου τους κοντά στην Τουρκία όπου πραγματοποιήθηκε η αρχική καταγραφή τους. Επισημάνθηκε ότι πρόκειται για χρονοβόρα και δύσκολη διαδικασία, αλλά και για τεράστια σπατάλη χρημάτων. Από τη στιγμή που έχει αποφασιστεί ότι δεν επιτρέπεται η διαμονή των προσφύγων στον καταυλισμό της Ειδομένης, είναι αμφίβολο κατά πόσον μπορούν πράγματι να ενημερώσουν τους εκπροσώπους του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες και τους Μετανάστες για τα νομικά κωλύματα που αντιμετωπίζουν.

Συνάντηση με εκπροσώπους του γραφείου του Δημάρχου Παιονίας, στο Δημαρχείο Πολυκάστρου

Τα μέλη της ΕΟΚΕ έγιναν δεκτά από τον Δήμαρχο. Κατέστη σαφές ότι ο καταυλισμός στην Ειδομένη είναι παράνομος. Το μεγαλύτερο πρόβλημα για τον Δήμαρχο είναι οι μετανάστες οι οποίοι θα παραμείνουν στην Ελλάδα και δεν μπορούν να ενσωματωθούν λόγω της κρίσης και της ανεργίας. Ο Δήμαρχος πρότεινε η UNHCR να συντονίζει τρεις τομείς: τα τρόφιμα, την υγεία και τη διανομή, όμως η Ύπατη Αρμοστεία αρνήθηκε δηλώνοντας ότι ο ρόλος τους θα πρέπει να παραμείνει επικουρικός σε σχέση με το κράτος. Το Υπουργείο έχει διαθέσει 100.000 ευρώ στον Δήμο για την κάλυψη των δαπανών του. Το ποσό αυτό θεωρείται ανεπαρκές ακόμη και για τη διασφάλιση υπηρεσιών καθαρισμού στην Ειδομένη. Ο Δήμαρχος πρότεινε τα λεωφορεία να σταματούν μακριά από τον καταυλισμό. Ο Δήμαρχος θέλει να ξεκινήσει συσσίτιο αλληλεγγύης για όλο τον δήμο, και όχι μόνο για τους μετανάστες, αλλά πρωτίστως για τους πολίτες της περιοχής του. Ο Δήμαρχος θα ήθελε η προεπιλογή εκείνων που θα διασχίσουν τα σύνορα να λαμβάνει χώρα όχι εδώ στην Ειδομένη, αλλά στην Αθήνα. Θα μπορούσε να είχε κλείσει τον καταυλισμό, αλλά δεν το έκανε για ανθρωπιστικούς λόγους. Είναι σαφές ότι ο Δήμαρχος ανησυχεί σοβαρά για την κατάσταση και ότι πρώτιστο μέλημά του είναι οι πολίτες του Δήμου του.

Συμπεράσματα

1. **Έλλειψη αποτελεσματικού συντονισμού σε περιοχές που τον έχουν περισσότερο ανάγκη:** Και στις δύο τοποθεσίες που επισκέφθηκαν τα μέλη της ΕΟΚΕ, οι εθνικές αρχές ήταν είτε απύσες είτε υποεκπροσωπούμενες, χωρίς να είναι σε θέση να συντονίσουν αποτελεσματικά τις οργανώσεις που προσφέρουν διαφόρων ειδών ανθρωπιστική βοήθεια στους πρόσφυγες και στους μετανάστες. Ο έστω και ανεπαρκής συντονισμός ανατίθεται σε διεθνείς οργανώσεις, όπως η UNHCR, ή διαμοιράζεται μεταξύ διαφόρων ΜΚΟ και εκπροσώπων τοπικών αρχών, δημιουργώντας αβεβαιότητα, με συνεπακόλουθες αρνητικές επιπτώσεις για την υποδοχή

μεταναστών στην Ελλάδα. Τα μέλη της ΕΟΚΕ διαπίστωσαν ότι δεν υπάρχει υπηρεσία έκτακτης ανάγκης που να λειτουργεί σε 24ωρη βάση όλες τις μέρες της εβδομάδας. Επιπλέον, οι πρόσφυγες στην Ειδομένη δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούν τις εγκαταστάσεις του υπάρχοντος καταυλισμού, του οποίου το καθεστώς παραμένει ασαφές. Κατά τη γνώμη τους, ούτε οι δήμοι ούτε οι εκπρόσωποι του κράτους έχουν εκπαιδευθεί για να μπορούν να ανταποκρίνονται σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

2. **Το σύστημα μετεγκατάστασης εξακολουθεί να μην είναι ιδιαίτερα δημοφιλές:** Παρά το γεγονός ότι έχει συμφωνηθεί να μετεγκατασταθούν 66.400 πρόσφυγες από την Ελλάδα μέσα σε 2 χρόνια, μόνο 30 άτομα έχουν επωφεληθεί από το μέτρο αυτό μέχρι σήμερα. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι τα κράτη μέλη δεν αναλαμβάνουν αρκετές δεσμεύσεις, τείνουν να δέχονται μόνο πολύ περιορισμένο αριθμό εθνικοτήτων (άτομα «με σαφή ανάγκη διεθνούς προστασίας», δηλ. τους επιλέξιμους αιτούντες από εθνικότητες για τις οποίες το μέσο ποσοστό αναγνώρισης του καθεστώτος διεθνούς προστασίας είναι πολύ υψηλό στην ΕΕ - Σύριοι, Ερυθραίοι, Ιρακινούς) και, ταυτόχρονα, στο γεγονός ότι οι πρόσφυγες φοβούνται μήπως καταλήξουν σε μια χώρα όπου δεν θα μπορούν να ενταχθούν.
3. **Έλλειψη ανθρωπιστικών υπηρεσιών για την αντιμετώπιση της προσφυγικής κρίσης:** Στη Λέσβο δεν υπάρχει αρκετά καλά εκπαιδευμένο προσωπικό για την καταγραφή προσφύγων και μεταναστών. Στην Ειδομένη, δεν υφίσταται ούτε καταγραφή ούτε εξακρίβωση της γνησιότητας των εγγράφων των προσφύγων από την Ελλάδα. Επιπλέον, υπάρχει έλλειψη ιατρικού προσωπικού, τροφής και στέγης και μόνο οι ΜΚΟ προσπαθούν να προσφέρουν τις υπηρεσίες αυτές.
4. **Διακρίσεις σε βάρος προσφύγων λόγω εθνικότητας:** Στην Ελλάδα ισχύουν τριών ειδών πρότυπα ανάλογα με την εθνικότητα, πράγμα το οποίο καθιστά τη μεταχείριση των προσφύγων αυθαίρετη. Στην Ειδομένη, μόνο Σύριοι, Ιρακινοί και Αφγανοί επιτρέπεται να διασχίσουν τα σύνορα. Η πρακτική αυτή παρουσιάζεται ως πολιτική απόφαση η οποία όμως δεν συνάδει με τη Σύμβαση της Γενεύης του 1951 για το καθεστώς των προσφύγων που οποία απαγορεύει τέτοιου είδους διακρίσεις. Επιπλέον, στη Λέσβο έχει χορηγηθεί προτιμησιακή μεταχείριση σε άτομα από άλλες χώρες, όπως η Ερυθραία και το Νότιο Σουδάν, που καταχωρούνται ταχύτερα και πιο αποτελεσματικά. Η κατάσταση επιδεινώνεται ακόμη περισσότερο επειδή τα κράτη μετεγκατάστασης δέχονται πρόσφυγες μόνο από συγκεκριμένες χώρες καταγωγής, με υψηλό ποσοστό αναγνώρισης στην ΕΕ. Όπως υπογράμμισε η UNHCR, θα πρέπει να αξιολογείται κατά περίπτωση ποιος δικαιούται διεθνή προστασία, διαφορετικά κινδυνεύουμε να αποκλείσουμε άτομα των οποίων η ζωή βρίσκεται σε κίνδυνο στη χώρα καταγωγής τους. Σε γνωμοδοτήσεις της η ΕΟΚΕ υποστηρίζει ότι θα πρέπει να τεκμαίρεται ότι οι άνθρωποι θεωρούνται πρώτα από όλα πρόσφυγες.
5. **Η παρουσία του Frontex είναι περιορισμένη:** Ο Frontex διαδραματίζει σημαντικό ρόλο όσον αφορά όχι μόνο τη διάσωση αλλά και την παροχή βοήθειας για την καταγραφή των μεταναστών και των προσφύγων, καθώς και για τον προσδιορισμό της εθνικότητάς τους. Δυστυχώς, ο οργανισμός αυτός δεν διαθέτει ιδίους πόρους, άρα εξαρτάται σε πολύ μεγάλο βαθμό από την καλή θέληση των κρατών μελών. Και στις δύο τοποθεσίες της επίσκεψης, παρατηρήθηκε ότι ο Frontex δεν διαθέτει αρκετό προσωπικό για να συνδράμει τις ελληνικές αρχές στη διαδικασία καταγραφής των μεταναστών.

6. **Δεν υπάρχει σαφές στρατηγικό σχέδιο για όσους δεν δικαιούνται να λάβουν καθεστώς διεθνούς προστασίας:** Τα μέλη διαπίστωσαν ότι υπάρχουν πολλά άτομα τα οποία είτε προσπάθησαν να φύγουν από την Ελλάδα αλλά δεν τα κατάφεραν λόγω της εθνικότητάς τους, είτε οι αιτήσεις ασύλου που υπέβαλαν απορρίφθηκαν. Τα εν λόγω άτομα βρίσκονται σε επισφαλή κατάσταση καθώς προσπαθούν απεγνωσμένα να βρουν τρόπους για να φύγουν, πράγμα το οποίο τα καθιστά ευάλωτα σε περαιτέρω εκμετάλλευση και αυξανόμενη εγκληματικότητα.
7. **Τα δικαιώματα των παιδιών βρίσκονται σε κίνδυνο:** Οι ασυνόδευτοι ανήλικοι κρατούνται για αρκετές εβδομάδες μέχρι τη στιγμή που θα βρεθεί θέση για αυτούς σε κέντρο υποδοχής ανηλίκων και η νομική προστασία τους είναι περιορισμένη.
8. **Δεν υπάρχει καταγραφή ούτε παρακολούθηση των ατόμων που διασχίζουν τα σύνορα προς τα δυτικά:** Με δεδομένο ότι δεν υπάρχει αρχή καταγραφής που να δραστηριοποιείται στα σύνορα με την ΠΓΔΜ, δεν γνωρίζουμε εάν οι πρόσφυγες που πέρασαν τα σύνορα κατάφεραν να φτάσουν με ασφάλεια σε κάποιο κράτος μέλος της ΕΕ ή με τι τρόπο τους αντιμετώπισαν καθ' οδόν.
9. **Οι πρόσφυγες βρίσκονται αντιμέτωποι με φαινόμενα κακοποίησης και εκμετάλλευσης:** Η ευάλωτη κατάσταση των προσφύγων που φθάνουν στην Ελλάδα αφήνει μεγάλα περιθώρια περαιτέρω εκμετάλλευσής τους. Πολύ συχνά καλούνται να πληρώσουν περισσότερα από τον μέσο Έλληνα για ορισμένες υπηρεσίες, όπως για τρόφιμα, ακτοπλοϊκά εισιτήρια, φόρτιση κινητών ή διαμονή σε ξενοδοχείο. Ενίοτε, τους προσεγγίζουν άτομα τα οποία ισχυρίζονται ότι είναι εκπρόσωποι των ΜΚΟ με κίνητρα που παραμένουν όμως ασαφή. Ωστόσο, εφόσον δεν υπάρχει επί τόπου κάποια γενική αρχή επιφορτισμένη με την ενημέρωση των προσφύγων σχετικά τόσο με τα δικαιώματά τους και τις απαιτούμενες διαδικασίες όσο και με τα άτομα στα οποία μπορούν να απευθυνθούν για την κάλυψη των αναγκών τους, οι πρόσφυγες βρίσκονται εκτεθειμένοι σε κάθε είδους κακομεταχείριση, παραπλανητική πληροφόρηση και εκμετάλλευση.
10. **Οι ροές των προσφύγων θα συνεχιστούν:** Τα μέλη της αποστολής παρατήρησαν ότι όλες οι οργανώσεις που ασχολούνται με την προσφυγική κρίση, καθώς και οι κρατικές αρχές και οι δήμοι, τόνισαν ότι οι μεταναστευτικές ροές δεν αναμένεται να ελαττωθούν, ενώ μάλιστα πιστεύεται ότι θα αυξηθούν κατά το επόμενο έτος.